

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/133/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2219202779
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2219202779.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Matúš Staríček, v právnej veci žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, so sídlom B. XXX, C. D., zastúpený: JUDr. Stanislav Jakubčík, advokát, so sídlom Trenčianska 57, Bratislava, proti žalovaným: 1/ E. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. G. XXXX/XX, H., t.č. v ÚVTOS, zastúpený: JUDr. Tibor Bašista, advokát, so sídlom Štefánikova 8, Poprad, 2/ A. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. G. XXXX/XX, H., zastúpený: JUDr. Eva Skačániová, advokátka, so sídlom Korzo Bélu Bartóka 789/3, Dunajská Streda, 3/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 31 595 545, so sídlom Štefánikova 17, Bratislava, zastúpený: JUDr. Felix Neupauer, advokát, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda, č. k. 17C/23/2019-432 zo dňa 02. mája 2022, v časti, v ktorej súd žalobe vyhovel (vo výroku II.), v zamietajúcej časti (výrok III., IV.) a v časti o náhrade trov konania (vo výroku V. a VI.) a o odvolaní žalovaného 3/ v časti, v ktorej súd žalobe vyhovel (vo výroku II.), takto

rozhodol:

I. Odvolanie žalobcu sa vo vzťahu k časti rozsudku, kde súd prvej inštancie žalobe vyhovel (výrok II.) o d m i e t a .

II. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti výroku II. m e n í tak, že žalovaný 1/ a žalovaný 3/ s ú p o v i n í zaplatiť žalobcovi sumu 13.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného z týchto žalovaných zaniká v rozsahu plnenia aj povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšnej časti sa žaloba z a m i e t a .

III. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti výroku III. p o t v r d z u j e .

IV. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku IV. a výroku VI. z r u š u j e a konanie voči žalovanému 2/ z a s t a v u j e .

V. Žalovanému 2/ sa nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

VI. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v časti výroku V. m e n í tak, že v časti týkajúcej sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa žalobcovi voči žalovaným 1/ a 3/ p r i z n á v a právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100% s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. V časti týkajúcej sa nároku na náhradu škody sa žalovaným 1/ a 3/ p r i z n á v a právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%,

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. konanie v časti žaloby o zaplatenie sumy 799,- eur zastavil, výrokom II. žalovaných 1/ a 3/ zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 13.663,88 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného z týchto žalovaných zaniká v rozsahu plnenia aj povinnosť druhého žalovaného. Výrokom III. žalobu vo zvyšnej časti vo vzťahu k žalovanému 1/ a k žalovanému 3/ zamietol, výrokom IV. žalobu vo vzťahu k žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol, výrokom V. žalobcovi, žalovanému 1/ a žalovanému 3/ nepriznáva nárok na náhradu trov konania. Výrokom VI. žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

2. Súd rozsudok po citovaní § 11 a § 13, § 16, § 415, 420 ods. 2, § 427 ods. 2, § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ“), § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vecne odôvodnil tým, že po vykonanom dokazovaní a právnom posúdení veci zistil nasledovný skutkový a právny stav veci: Žalovaný 1/ zapríčinil dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu (aj) B. J., nar. XX.XX.XXXX, za čo bol žalovaný 1/ právoplatným rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 18T/90/2018-392 zo dňa 22.07.2019 (č.l. 171-177 spisu) uznaný vinným z prečinu usmrtenia a prečinu ublíženia na zdraví v zmysle § 149 ods. 1, 3 a § 158 Trestného zákona. Zodpovednosť žalovaného 1/ je tak daná podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 137 ods. 1, ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, keď žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla hrubo a závažne porušil predpisy o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 4 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 1 a 2 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a to spôsobom a za okolností, ktoré sú bližšie popísané v skutkovej vete / skutkovom opise smrteľnej dopravnej nehody v uvedenom trestnom rozsudku súdu. Podľa § 420 ods. 1 OZ predpokladom vzniku tzv. všeobecnej občianskoprávnej zodpovednosti je protiprávny úkon, spôsobenie škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou a zavinenie s tým, že uvedené predpoklady musia byť splnené kumulatívne. Pre vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu súkromia podľa § 11 OZ sa vyžaduje, aby konanie pôvodcu bolo protiprávne, aby bolo objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť a aby existovala príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti fyzickej osoby objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby, a vznikom nemajetkovej ujmy. Súd vychádzal z ust. § 193 C.s.p., podľa ktorého je súd v civilnom sporovom konaní viazaný okrem iných rozhodnutí aj rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Uvedené protiprávne konanie žalovaného 1/ bolo objektívne spôsobilé zasiahnuť a aj skutočne zasiahol do osobnostných práv žalobcu (práva na súkromie a rodinný život) tým, že usmrtením došlo k deštrukcii blízkych vzťahov medzi žalobcom a zomrelou, ktoré v rámci súkromného života žalobcu dosahovali určitú intenzitu a vykazovali určité ďalšie charakteristiky, pričom tento zásah bol tiež objektívne spôsobilý spôsobiť žalobcovi škodu podľa ust. § 449 ods. 2 OZ a nemajetkovú ujmu podľa ust. § 13 ods. 2, 3 OZ. Ako to vyplýva z nasledujúcich odsekov odôvodnenia tohto rozsudku, táto škoda a nemajetková ujma aj skutočne vznikli v podobe potreby uhradiť potrebné náklady na úpravu hrobu B. J. a v podobe trvalého pretrhnutia väzieb a vzťahov medzi zomrelou a žalobcom (objektívna povaha vzniknutej ujmy, ktorá je priamym dôsledkom protiprávneho konania a s tým spojeného zásahu do práva žalobcu na ochranu osobnosti). Existenciu nemajetkovej ujmy teda súd po vykonanom dokazovaní jednoznačne ustálil a zároveň v tomto rozsudku určil výšku jej náhrady v peniazoch. Zároveň tu nepochybne existuje aj príčinná súvislosť medzi uvedeným protiprávnym konaním žalovaného 1/ a s tým spojeným zásahom do osobnosti žalobcu, ktorý vyvolal u žalobcu nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby, a vznikom nemajetkovej ujmy, resp. škody podľa ust. § 449 ods. 2 OZ, na náhradu ktorých je oprávnený žalobca.

3. Žalobca ako osoba blízka zomrelej B. J. (ktorá mu bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti) si v konaní uplatňoval nárok na úhradu nákladov spojených s pohrebom podľa ust. § 449 ods. 2 OZ, ktoré vynaložil, resp. mieni vynaložiť, a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 11 a § 13 ods. 2, 3 OZ. Ustanovenie § 11 a nasl. OZ poskytuje právny základ nároku na náhradu imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi neoprávneným zásahom do jeho práva na súkromný a rodinný život vrátane usmrtenia jeho blízkej osoby. Treba zdôrazniť, že žalobca si v konaní neuplatňuje nároky na náhradu škody na zdraví, ktorá by uňho bola vyvolaná úmrtím blízkej osoby, kedy by bolo prijateľné tvrdenie žalovaného 3/, že ide o zásah sprostredkovaný. Domáha sa však nárokov za priamy zásah do jeho osobnostných práv, za trvalé obmedzenie jeho súkromného a rodinného života (objektívna povaha

zásahu v dôsledku smrti blízkej osoby), k čomu došlo nečakaným a šokujúcim úmrtím blízkej osoby s tým, že následok tohto zásahu je trvalý a nenapraviteľný. Súd v súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou zapríčinenou žalovaným 1/ odkazuje na konštantnú judikatúru a prax súdov, ktorá v príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla ustálila aj vznik nemajetkovej ujmy pozostalým podľa ust. § 11 a § 13 OZ (viď rozhodnutia NS SR napr. sp. zn. 6Cdo/216/2017 z 27.2.2018, sp. zn. 2Cdo 164/2011, sp. zn. 1Cdo 523/2015, sp. zn. 3Cdo/228/2012). V súvislosti s otázkou, komu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 11 a § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka súd poukazuje na to, že pri nárokoch za objektívny zásah do osobnostných práv a za trvalé obmedzenie súkromného a rodinného života v dôsledku smrti blízkej osoby (pojem blízka osoba používa tak judikatúra najvyšších súdnych autorít, ako aj judikatúra Súdneho dvora Európskej únie podľa odseku 16 odôvodnenia tohto rozsudku) je rozhodujúci faktický vzťah medzi oprávnenou osobou a zosnulou blízkou osobou, pričom rodinný / príbuzenský pomer, resp. pomer obdobný rodinnému, resp. príbuzenskému pomeru tu treba skúmať so zreteľom na skutočnosť, ktorá určuje vznik vzťahu medzi týmito osobami (v tomto prípade vzťah osoby, ktorej bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, k tomuto dieťaťu), ako aj na to, či jedna osoba ujmu, ktorú utrpela druhá osoba v tomto vzťahu, dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu (primerane podľa § 116 OZ). Záver o uvedenom je vecou posúdenia konkrétneho prípadu a nedá sa to úplne zovšeobecniť. V danom prípade bol faktický blízky vzťah žalobcu a B. J. daný tým, že B. J. žila od malička v spoločnej domácnosti so žalobcom, ktorý sa o ňu sústavne staral, riadne ju vychovával a vyživoval (v konaní zostala táto skutočnosť nespornou a vyplýva to aj z rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 10P/25/2011 z 31.03.2014) a vo veku 15 (resp. s účinnosťou od roku 2010) mu bola aj oficiálne zverená do osobnej starostlivosti. Tento faktický stav preto súd považoval za taký stav, ktorý je plne porovnateľný s príbuzenským vzťahom (rodinným pomerom) na účely uplatnenia nároku podľa § 11 a § 13 OZ, keďže oprávnená osoba tu nepochybne dôvodne pociťovala ujmu, ktorú utrpela druhá osoba zverená do jej osobnej starostlivosti, ako vlastnú ujmu. Týmto mal súd preukázanú aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu v konaní.

4. Pokiaľ však ide o výšku uplatňovaných nárokov žalobcu, súd za primeranú zisteným okolnostiam predmetného prípadu považoval A/ pri úhrade nákladov spojených s pohrebom sumu 663,88 eur a B/ pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 13.000,- eur. A/ Nakoľko spôsobenie škody na zdraví viedlo k usmrteniu B. J., Občiansky zákonník v ust. § 449 ods. 2 v takom prípade priznáva oprávnenej osobe (tu žalobcovi) aj náhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom, za ktoré sa považujú aj náklady na zriadenie pomníka alebo náhrobnej tabule, resp. náklady na úpravu hrobu. Náklady na zriadenie pomníka alebo náhrobnej dosky a na úpravu hrobu sa však uhrádzajú len do maximálneho limitu podľa § 2 ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení nariadenia vlády č. 568/2008 Z.z. (ktorým sa vykonáva uvedené ustanovenie 449 ods. 2 OZ), platného pre oprávnené osoby v príslušnom kalendárnom roku. Príslušným kalendárnym rokom je na tieto účely rok, v ktorom boli náklady vynaložené. Pripúšťa sa, že takýmto obdobím môže byť aj obdobie nasledujúce po roku uskutočnenia pohrebu, ak zriadenie pomníka alebo náhrobnej tabule nebolo možné uskutočniť okamžite po pohrebe poškodeného. Súd v prípade predmetných nákladov vychádzal z nespornej skutočnosti, že pre nepriaznivú finančnú a majetkovú situáciu žalobcu a jeho rodiny dosiaľ objektívne nemohlo dôjsť ku skutočnému vynaloženiu predmetných nákladov na pomník, resp. úpravu hrobu, avšak na druhej strane mal súd dostatočne osvedčené, že v danom smere už boli žalobcom nepochybne objednané príslušné služby u tretej osoby - v Kamenárstve LUSSY, IČO: 52 072 622 (č.l. 420-421 spisu), čo v zmysle právnej teórie (pozri Češka, Z. a kol. Občiansky zákonník. Komentár. Díl II. Praha: Panorama, 1987, s. 568) a s poukazom na vyššie uvedené konkrétne okolnosti daného prípadu (nepriaznivá finančná a majetková situácia žalobcu) považoval súd za postačujúce na vznik nároku na náhradu nákladov na zriadenie pomníka alebo náhrobnej dosky a na úpravu hrobu, a to v limitovanom rozsahu podľa ust. § 2 ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. účinného od 01.01.2009 až doteraz vo výške 663,88 eur. Túto sumu teda súd žalobcovi priznal na účely jej vynaloženia v zmysle uvedenej objednávky služieb.

5. Ustanovenia § 11 a § 13 ods. 2, 3 OZ nevymedzujú hranicu pre určenie výšky relatívnej formy náhrady za nemateriálnu ujmu. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej osoby, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu osoby, ktorá dopravnú nehodu spôsobila došlo v danom prípade k náhlemu a nečakanému násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelou. Je nepochybné, že smrťou nevlastnej dcéry, t.j. osoby, ktorá so žalobcom žila od malička v spoločnej

domácnosti, bol žalobcovi spôsobený závažný a neodstrániteľný (nezvratný) zásah do jeho súkromného a rodinného života, ktoré patria medzi osobitne chránené práva podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015). Strata nevlastnej dcéry pre žalobcu predstavovala nenávratnú deštrukciu medziľudských vzťahov, vytvárajúcich základ rodinného života. Stratil človeka, ku ktorému mal kladný emocionálny vzťah, a ktorý bol základným článkom rodiny žalobcu (vrátane jeho ostatných detí - súrodencov zomrelej). Žili v spoločnej domácnosti, žalobca od malička zabezpečoval výchovu i výživu zomrelej a jej smrť pochopiteľne prežíva(l) ťažko. Súdom priznaná suma 13.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch na jednej strane zohľadňuje (aj s poukazom na vyššie uvedené) všetky žalobcom v konaní prednesené skutočnosti a argumenty v zmysle odsekov 1, 5 a 7 odôvodnenia rozsudku, ktoré všeobecne a objektívne v prípade straty blízkej osoby zakladajú ujmu nemajetkovej povahy, pričom však na druhej strane táto suma prihliada aj na osobitosti tohto prípadu, a to na konkrétne životné okolnosti prítomné u žalobcu pri prežívaní a prekonávaní negatívnych následkov neoprávneného zásahu. Pri zachovaní proporcionality totiž výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. I. ÚS 2844/14 sformuloval aj kritériá pre určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodeného, sú považované najmä: a) intenzita vzťahu poškodeného žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalého, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že vzťah medzi žalobcom a B. J. bol vzťahom porovnateľným so štandardným rodičovským vzťahom s tým, že oficiálne bola B. J. zverená do osobnej starostlivosti žalobcu až vtedy, keď mala 15 rokov (s účinnosťou od roku 2010). Okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzita zásahu, ako aj jeho dopad a dôsledky odôvodňujú všeobecný záver o vzniku značnej ujmy u žalobcu. V danej súvislosti pritom nie sú rozhodujúce len subjektívne pocity (viď vyjadrenia žalobcu v odsekoch 1, 5 a 7 odôvodnenia tohto rozsudku), ale aj objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a v čase (v tej istej situácii, prípadne v tom istom spoločenskom postavení) podobne vnímala aj každá iná fyzická osoba (porovnaj v tomto smere judikát R 53/2010).

6. Vychádzajúc aj z porovnania čiastok náhrad priznaných súdmi v obdobných prípadoch napr. Okresným súdom Revúca v rozhodnutí sp. zn. 6C/89/2016 vo výške 30.000,- eur a 20.000,- eur pri smrtelnej dopravnej nehode dcéry (v prípade náhrady priznanej rodičom) a sestry (v prípade náhrady priznanej bratovi alebohej), ďalej Krajským súdom v Nitre v rozhodnutí sp. zn. 7Co/286/2017 vo výške 10.000,- eur pri dopravnej nehode plnoletého brata spôsobenej nedbanlivostným protiprávnym konaním (v prípade náhrady priznanej plnoletej sestre), ďalej Krajským súdom v Košiciach v rozhodnutí sp. zn. 9Co/462/2016 vo výške 10.000,- eur pri smrti brata spôsobenej pri dopravnej nehode nedbanlivostným protiprávnym konaním vodiča (v prípade náhrady priznanej plnoletým súrodencom, ktorí nežili so zomrelým v spoločnej domácnosti), hodnotiac však predovšetkým individuálne okolnosti tohto prípadu, dospel súd k záveru, že objektívne daná značná závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcu a konkrétne okolnosti tohto prípadu opodstatňujú priznanie výšky náhrady v rozsahu 13.000,- eur. Stratou blízkej osoby zapríčinená negatívna zmena v prejavoch spoločného rodinného života zomrelej a žalobcu (vrátane jeho ostatných detí) mala štandardnú - objektívne predstaviteľnú primeranú intenzitu. Nakoľko v konaní nevyšiel najavo opak, súd vychádzal z toho, že intenzita vzťahu a naviazanosti medzi zomrelou a žalobcom dosahovala, avšak neprekračovala tzv. neutrálnu mieru vzťahu vyplývajúceho zo sústavného zabezpečovania osobnej starostlivosti a výživy medzi blízkymi osobami v bežných prípadoch. Vzhľadom na vek B. J., ktorá zomrela tesne pred dovŕšením dospelosti a na dôvodné očakávanie jej osamostatnenia sa po dosiahnutí primeraného vzdelania na SOU v Šamoríne v odbore kuchárka a získaní schopnosti samostatne sa živiť v priebehu pár rokov, ako aj vzhľadom na vysoký predpoklad následného riešenia otázky založenia novej rodiny z jej strany (t.j. aj reálnej možnosti ukončenia spolužitia so žalobcom v priebehu nadchádzajúcich rokov), možno uzavrieť, že intenzita spomenutých prejavov spoločného rodinného života žalobcu a zomrelej by zrejme bola v dôsledku týchto objektívnych faktorov v dohľadnej budúcnosti prirodzene oslabená aj bez predmetnej tragickej

udalosti. Pokiaľ ide o otázku (vzájomnej) odkázanosti tak súd poukazuje na ust. § 47 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, podľa ktorého náhradná osobná starostlivosť zaniká dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, pričom na druhej strane nakoľko B. J. nebola biologickou dcérou žalobcu, tak nebola zo zákona (podľa § 66 zákona o rodine) povinná zabezpečovať žalobcovi primeranú výživu v prípade jeho odkázanosti, napr. v starobe (samozrejme uvedené nevyklúčovalo budúcu možnosť poskytovania dobrovoľných plnení B. J. v prospech žalobcu v čase, kedy by už bol žalobca odkázaný na ňu). Prejavenie ľútosti škodcom - žalovaným 1/, t.j. poskytnutie aj inej formy satisfakcie než peňažnej, síce samo osebe nemohlo byť v tomto konkrétnom prípade dostačujúce (vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti), súd však jeho význam posúdil v spojitosti so všeobecnou požiadavkou zachovania pravidla, podľa ktorého by výška peňažnej náhrady nemala na škodcu (pôvodcu) pôsobiť likvidačne. Žalovaný 1/ sa totiž nachádza vo výkone trestu odňatia slobody s objektívne obmedzenými a sťaženými zárobkovými možnosťami, čo tiež ovplyvnilo určenie výšky náhrady. Priznaná výška náhrady predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobcu v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Na druhej strane však súd konštatuje, že len uložený trest by sám osebe neplnil žiadnu z funkcií civilnoprávnej sankcie za neoprávnený zásah do ochrany osobnosti, a preto bolo potrebné za spôsobenú škodu vyvodiť voči vinníkovi dopravnej nehody aj občianskoprávnu zodpovednosť, bez ohľadu na jeho celkové zárobkové a majetkové pomery. Zároveň je potrebné konštatovať, že nároky uplatnené v konaní sú v plnom rozsahu kryté povinným zmluvným poistením u žalovaného 3/. Rozsah prípadnej regresnej náhrady a spôsob jej úhrady bude zrejme predmetom riešenia vo vzťahu medzi žalovanými 1/ a 3/. Pokiaľ ide o ďalšie okolnosti, ktoré na strane žalovaného 1/ treba vyhodnocovať, súd konštatuje, že v súvislosti s dopravnou nehodou nebola konštatovaná žiadna spoluúčasť alebo, v dôsledku čoho nie je opodstatnené zaoberať sa mierou zavinenia. Súd nepochybuje o tom, že nehoda mohla negatívne zasiahnuť aj žalovaného 1/ a jej prípadné následky by mohli mať dopad na jeho finančnú situáciu, avšak v konaní neboli preukázané akékoľvek trvalé negatívne následky na ňom. Z uvedených dôvodov podľa názoru súdu neboli na strane žalovaného 1/ preukázané také okolnosti, ktoré by bolo treba vo väčšej miere zohľadniť pri rozhodovaní o výške nároku na nemajetkovú ujmu voči nemu.

7. Pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaného 3/, podľa názoru súdu táto vyplýva z ust. § 15 ods. 1 zákona o PZP. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP. Zásah do osobnostných práv žalobcu (do jeho práva na súkromný a rodinný život), v dôsledku ktorého utrpel psychickú ujmu, bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu uzavreté žalovaným 2/ (nesporná skutočnosť potvrdená aj vykonaným dokazovaním listinami podľa odsekov 1 a 6 odôvodnenia tohto rozsudku). Preto žalobcovi prislúcha právo, aby mu tento poisťovateľ nahradil (ako poškodenému subjektu) žalobou uplatňovaný nárok. Pojem škoda, ktorý je použitý v zákone o PZP je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a síce do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom je nepochybné, že usmrtenie pri dopravnej nehode je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Ak usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Iba pri gramatickom výklade pojmu „škoda“ v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP by sa strácal zmysel poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových prostriedkov, ktorým je podľa názoru súdu pokrytá z poistenia náhrada ujmy v najširšom význame slova. V súvislosti s eurokonformným výkladom a za účelom zabezpečenia reálneho účinku smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, v ktorom tento rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou

motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Nakoľko slovenské vnútroštátne právo (§ 11, § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody, resp. jej blízkym osobám požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, súd má za to, že náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla.

8. Súd pritom v súlade so závermi rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. augusta 2010 sp. zn. 4Cdo/54/2009 vychádzal z toho, že v zmysle ust. § 4 ods. zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov treba za poistenú považovať každú osobu za predpokladu, že je daná jej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; nie je pritom rozhodujúce, či ide o zodpovednosť objektívnu (objektívna zodpovednosť by tu mohla byť daná u žalovaného 2/ ako poistníka a vlastníka (prevádzkovateľa) vozidla v zmysle ust. § 427 OZ) alebo na základe zavinenia (zodpovednosť na základe zavinenia je tu daná u žalovaného 1/ v zmysle ust. § 420 ods. 1 OZ ako vodiča motorového vozidla, prevádzkou ktorého bola spôsobená škoda v podobe usmrtenia B. J.). Zákon výslovne nevymedzuje okruh osôb, ktoré treba považovať za osoby poistené. Úmyslom zákonodarcu však bolo vymedziť okruh osôb, ktorých zodpovednosti sa poistenie týka, čo najširšie (viď text dôvodovej správy k návrhu zákona k § 2). Tomu zodpovedá aj samotné znenie ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., obsahom ktorého nie je taxatívny výpočet osôb, na ktoré sa vzťahuje povinné zmluvné poistenie. Okruh týchto subjektov je tu určený univerzálne tak, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každú osobu za predpokladu, že je daná jej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žiadnu výnimku z okruhu osôb v závislosti na tom, či niektorá osoba zodpovedá na základe objektívnej zodpovednosti podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka alebo zodpovednosti založenej na zavinení v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, zákon neupravuje. To znamená, že poisteným podľa tohto zákona, a teda na účely ust. § 2 písm. f/ v spojení s § 4 ods. 1 ZoPZP je nielen prevádzkovateľ a ďalšie osoby zodpovedajúce za škodu podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale aj osoby zodpovedajúce za škodu za podmienok uvedených v ustanovení § 420 Občianskeho zákonníka, ktorou môže byť napr. aj vodič vozidla. Súd v tomto prípade vychádzal zo skutkových zistení, že žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla zaviniel predmetnú dopravnú nehodu a spôsobil pri nej škodu na zdraví (v širšom zmysle slova podľa vyššie uvedeného) tretím osobám, resp. dve osoby (vrátane B. J.) usmrtil, za čo zodpovedá v zmysle § 420 ods. 1 OZ (správnosť týchto zistení a z nich vyplývajúceho záveru žalovaný 1/ počas konania nenamietal). Žalovaný 1/ je teda osobou, na ktorú sa vzťahuje poistenie zodpovednosti v zmysle § 2 písm. f/ v spojení s § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Žalobca ako poškodená blízka osoba obete dopravnej nehody bol pritom oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody (aj) priamo proti poisťovateľovi (§ 823 OZ v spojení s ust. § 15 ods. 1 ZoPZP) /k tomuto odseku viď rozhodnutie NS SR z 31.08.2010 sp. zn. 4Cdo/54/2009/.

9. Z uvedených dôvodov súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalovaný 1/ ako priamy škodca a pôvodca (vodič motorového vozidla) zodpovedný podľa § 420 ods. 1 OZ (a tiež zodpovedný aj v dôsledku prechodu zodpovednosti naňho podľa ust. § 427 ods. 2 a § 430 ods. 1 OZ a žalovaný 3/ ako poisťovateľ motorového vozidla (ktorým bola spôsobená škoda), proti ktorému bol uplatnený priamy nárok žalobcu ako poškodeného podľa § 15 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 1 ZoPZP (pri existencii zodpovednosti tak žalovaného 1/ ako vinníka smrtelnej dopravnej nehody, ako aj žalovaného 2/ ako prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorého zodpovednosť za škodu však v zmysle ust. § 427 ods. 2 a § 430 ods. 1 OZ prešla na žalovaného 1/ na základe záverov súdu sú povinní zaplatiť žalobcovi titulom nákladov na zriadenie pomníka alebo náhrobnej dosky a na úpravu hrobu sumu 663,88 eur a titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 13.000,- eur, t.j. spolu sumu 13.663,88 eur s tým, že plnením jedného z týchto žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že medzi žalovanými v prejednávanej spore bolo vytvorené pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov). Súd len pre úplnosť konštatuje, že žaloba bola podaná dňom 10.07.2019, t.j. nepochybne ešte pred uplynutím premlčacej lehoty v zmysle ust. § 15 ods. 2 ZoPZP v spojení s ust. § 106 OZ. Vo zvyšnej časti uplatnených nárokov súd žalobu z vyššie uvedených dôvodov voči žalovaným 1/ a 3/ zamietol (výroky II a III). Vyjadrením zo dňa 21.09.2020 vzal žalobca čiastočne späť svoju žalobu v časti úhrady pôvodne uplatňovaných nákladov spojených s pohrebom vo výške 799,- eur, keďže tento nárok bol žalobcovi priznaný v trestnom konaní rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 18T/90/2018-392 zo dňa 22.07.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu Trnava sp. zn.

3To/33/2020-429 zo dňa 30.6.2020. Súd preto konanie v tejto časti v zmysle ust. § 145 ods. 2 a § 146 C.s.p. za nesporného a nepochybného súhlasu žalovaných čiastočne zastavil (výrok I).

10. O nároku na náhradu trov konania vo vzájomnom vzťahu žalobcu na jednej strane a žalovaného 1/, žalovaného 3/ na druhej strane rozhodol súd podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP, pričom vyslovil, že na náhradu trov konania v danom prípade nemá nárok ani jedna z týchto sporových strán, keďže žalobca, ako aj žalovaní 1/ a 3/ mali v konaní voči protistrane úspech aj neúspech v takmer rovnakej výške (rozsahu) vychádzajúc z pôvodne uplatňovanej celkovej pohľadávky vo výške 26.549,- eur. Do neúspechu žalobcu sa pritom započítavala aj časť konania, v ktorej bola žaloba čiastočne vzatá späť z dôvodu duplicitného uplatňovania nároku, za čo nesie procesnú zodpovednosť žalobca (čiastočné zastavenie konania v tejto časti procesne zaviniť žalobca svojim čiastočným späťvzatím žaloby), aj keď sa to stalo z pochopiteľného dôvodu procesnej opatrnosti z jeho strany. Hoci v konaní bol jednoznačne uznaný základ nároku voči žalovaným 1/ a 3/ s tým, že od úvahy súdu tu vo veľkom závisela práve výška tohto nároku, súd predsa musel rovnako zohľadniť aj to, že táto výška škody mala byť vzhľadom na všetky žalobcovi známe okolnosti prípadu už ním v žalobe stanovovaná oveľa bližšie k napokon súdom priznanej sume oprávnenej náhrady škody a nemajetkovej ujmy (žalobca požadoval v žalobe takmer dvojnásobnú sumu). Preto tu súd nevzhladol dôvod, pre ktorý by mal pri určovaní úspechu a neúspechu vo vzájomnom vzťahu uvedených strán sporu vychádzať (len) z prisúdenej sumy.

11. Pokiaľ ide o žalovaného 2/ ako nepochybného vlastníka a prevádzkovateľa predmetného vozidla (nesporná skutočnosť potvrdená aj vykonaným dokazovaním), ktorý zároveň nebol zamestnávateľom žalovaného 1/ (t.j. predmetné auto nebolo služobným autom), súd uviedol, že ust. § 427 ods. 2 OZ síce zakotvuje objektívnu zodpovednosť takého prevádzkovateľa za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku (bez ohľadu na zavinenie), avšak zároveň ust. § 430 ods. 1 OZ vo vymedzených prípadoch prenáša túto zodpovednosť na iné subjekty namiesto prevádzkovateľa. Zákonodarcia takto vymedzil situácie, v ktorých by nebolo v súlade so zásadou spravodlivosti uložiť zodpovednosť (resp. výlučnú zodpovednosť) so všetkými následkami jej objektívnej povahy prevádzkovateľovi dopravného prostriedku z dôvodu, že dopravný prostriedok sa dostal mimo sféry pôsobnosti a kontroly prevádzkovateľa tým, že ho iná osoba použila nedovoleným spôsobom (bez jeho vedomia alebo proti jeho vôli). Zodpovedným subjektom sa na základe právneho prenesenia zodpovednosti z prevádzkovateľa dopravného prostriedku stáva osoba, ktorá dopravný prostriedok použila bez vedomia alebo proti vôli prevádzkovateľa. Uvedené ustanovenie nezakladá samostatnú skutkovú podstatu zodpovednosti za škodu, táto sa aj v prípade prenesenia zodpovednosti z prevádzkovateľa na iný subjekt posúdi v súlade s § 427 a nasl. OZ na objektívnom princípe.

12. Použitie dopravného prostriedku bez vedomia alebo proti vôli prevádzkovateľa predstavuje dva alternatívne stanovené spôsoby použitia dopravného prostriedku, pričom na vznik zodpovednosti iného subjektu ako prevádzkovateľa stačí splnenie jednej z týchto podmienok (R 3/1984). Keďže v praxi je nie vždy celkom možné oddeliť tieto spôsoby nedovoleného použitia, právne následky spočívajúce v prenesení zodpovednosti z prevádzkovateľa na iný subjekt sú rovnaké bez ohľadu na intenzitu rozporu konania iného subjektu s vôľou prevádzkovateľa (bez vedomia, resp. proti vôli). Použitím dopravného prostriedku bez vedomia prevádzkovateľa možno označiť také konanie iného subjektu, kedy prevádzkovateľ o použití dopravného prostriedku spôsobom, ktorý je jeho prevádzkou, nevedel vôbec, alebo aj takú situáciu, kedy síce samotné použitie dopravného prostriedku bolo prevádzkovateľom schválené, avšak v konečnom dôsledku bol dopravný prostriedok použitý takým spôsobom, ktorý prevádzkovateľ nemohol predpokladať, a nemal teda o takomto použití vedomosť. V druhom menovanom prípade pôjde najmä o situácie neoprávneného použitia služobného vozidla zamestnancom takým spôsobom, ktorý nezodpovedá určenému spôsobu jeho použitia zamestnávateľom. Či v konkrétnom prípade pôjde pri použití dopravného prostriedku o exces, závisí od posúdenia relevantných okolností daného prípadu. Rozlišovacím kritériom by mala byť skutočnosť, či použitie dopravného prostriedku vecne, časovo a miestne súvisí s plnením úloh a s činnosťou zamestnávateľa alebo bol tento rámec samotného plnenia úloh a súvislosti s plnením úloh prekročený, v dôsledku čoho možno dané použitie dopravného prostriedku vyhodnotiť ako exces, t. j. použitie vo svojom vlastnom záujme („čierna jazda“).

13. Použitie dopravného prostriedku proti vôli prevádzkovateľa je charakterizované a viazané na zákaz prevádzkovateľa so samotným použitím dopravného prostriedku alebo na zákaz s jeho použitím určitým

spôsobom. Zákaz ako určitý prejav vôle prevádzkovateľa môže byť vyjadrený výslovne alebo vyplýva z povahy veci konkludentne (napr. pri odcudzení dopravného prostriedku), môže byť adresovaný určitej osobe alebo skupine osôb, prípadne nemusí byť adresovaný vôbec. O použitie dopravného prostriedku bez vedomia alebo proti vôli prevádzkovateľa nejde (a k prechodu zodpovednosti nedochádza) vtedy, ak prevádzkovateľ na použitie dopravného prostriedku na príslušný účel udelil danej osobe súhlas, a to buď vopred alebo aj dodatočne. Súhlas nemusí byť daný výslovne, stačí aj jeho konkludentné udelenie.

14. Vzhľadom na uvedené je možné po vykonaní dokazovania v tejto veci uzavrieť, že v danom prípade mal žalovaný 1/ od žalovaného 2/ dopredu udelený súhlas na používanie jeho auta výlučne na účely každodenného vozenia pracovníkov tvoriacich jednu stavebnú partiu (vrátane ich samých) na aktuálne miesto výkonu prác a na krátkodobé cesty do obchodu (s potravinami) v súvislosti so zabezpečením bežných potrieb týchto pracovníkov (aj na požiadanie inej osoby z partie, nielen žalovaného 2/ ako tomu bolo aj po ukončení prác v inkriminovaný deň - prinesenie piva z obchodu). Vypočuté osoby pritom jednoznačne potvrdili tak existenciu tohto vopred daného súhlasu a povolenia, ako aj jeho obmedzenie len na uvedené účely s tým, že na základe zhodného vyjadrenia vypočutých osôb bolo potrebné keď žalovaný 1/ chcel auto použiť na iný účel, aby žalovaný 1/ osobitne a jednotlivito v každom jednom prípade požiadala žalovaného 2/ o udelenie súhlasu a o povolenie jazdy s autom na taký (akýkoľvek) iný účel. Výpovede žalovaného 1/ a žalovaného 2/ sa síce do určitej miery odchyľili v tom, či a koľkokrát mal žalovaný 1/ predmetné auto v období pred inkriminovaným dňom použiť na iný účel, podľa týchto výpovedí však k použitiu vozidla ani raz nemalo dôjsť bez toho že by si žalovaný 1/ pred tým vozidlo od žalovaného 2/ vypýtal (minimálne v rozsahu povolených ciest tak mohol urobiť), aj keď následne auto s veľkou pravdepodobnosťou v jednom, resp. v pár prípadoch pred inkriminovaným dňom a v inkriminovaný deň po ukončení prác v podvečerných hodinách s takmer istotou použil (aj) na iný účel, a to bez toho, že by o tom žalovaný 2/ vopred vedel, resp. aby s tým vopred súhlasil. Na uvedenom pritom nič nezmení ani prípadné dodatočné nadobudnutie vedomosti o takej jazde žalovaným 2/ v niektorom prípade (v niektorých prípadoch), Súd mal za to, že inkriminovaná cesta (jazda) pri odvoze dievčat domov bola žalovaným 1/ vykonaná nepochybne bez vedomia žalovaného 2/ a bez jeho súhlasu, pričom jednoznačne nešlo o takú cestu, t.j. jazdu za takým účelom, na ktorý účel by mal žalovaný 1/ vopred daný súhlas žalovaného 2/ na používanie auta /každodenné vozenie pracovníkov tvoriacich jednu stavebnú partiu (vrátane samotných žalovaných 1/ a 2/) na aktuálne miesto výkonu prác a na krátkodobé cesty do obchodu (s potravinami) v súvislosti so zabezpečením bežných potrieb týchto pracovníkov/.

15. Taktiež je potrebné v daných súvislostiach zdôrazniť, že v danom prípade nejde o použitie dopravného prostriedku bez vedomia alebo proti vôli prevádzkovateľa, ktoré by bolo umožnené nedbalosťou prevádzkovateľa (kedy by nedochádzalo k výlučnému prechodu zodpovednosti na inú osobu). Vykonaným dokazovaním totiž nebolo zistené žiadne zavinené protiprávne konanie žalovaného 2/, ktorým by tento porušoval svoje povinnosti prevádzkovateľa ustanovené právnymi predpismi regulujúcimi alebo súvisiacimi s prevádzkou daného dopravného prostriedku (R 3/184) a taktiež nebolo uňho zistené ani žiadne také konanie alebo opomenutie prevádzkovateľa podľa § 415 OZ, ktorým by mohol naplniť predpoklady nedbanlivostného konania, t.j. kedy by jeho psychický vzťah k zákonom predvídanému následku, ktorým je možnosť zneužitia jeho dopravného prostriedku, charakterizovalo to, že ako prevádzkovateľ by vedome a chtiac umožnil, aby bol dopravný prostriedok zneužitý, resp. že by nepochybne vedel, že spôsob jeho zabezpečenia, ktorý zvolil, nie je dostačujúci a umožňuje zneužitie dopravného prostriedku. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu je možné konštatovať, že bežné ponechávanie kľúčov u žalovaného 1/ ako šoféra po ukončení prác v jednotlivých pracovných dňoch s ohľadom na každodenné používanie auta z jeho strany na žalovaným 2/ povolené účely, samo osebe neumožňuje prijať akýkoľvek záver o nedbanlivostnom konaní žalovaného 2/, ktorý v žiadnom prípade neinicioval, neschvaľoval a ani inak neovplyvňoval subjektívne rozhodnutie žalovaného 1/ použiť predmetné auto v danom prípade na nepovolený účel bez vedomia a súhlasu žalovaného 2/, a to spôsobom, ktorý sa hrubo prieči pravidlám cestnej premávky a napĺňa i znaky hrubého protiprávneho konania, a to trestných činov bližšie špecifikovaných v trestnom rozsudku vydanom vo veci sp. zn. 18T/90/2018.

16. Z uvedených dôvodov súd žalobu vo vzťahu k žalovanému 2/ v celom rozsahu (po čiastočnom späťvzati žaloby) zamietol (výrok IV). O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu žalobcu a žalovaného 2/ rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, keďže žalovaný 2/ mal vo veci plný úspech. Do

úspechu žalovaného 2/ sa pritom započítavala aj časť konania, v ktorej bola žaloba čiastočne vzatá späť z dôvodu duplicitného uplatňovania nároku, za čo nesie procesnú zodpovednosť žalobca (čiastočné zastavenie konania v tejto časti procesne zaviniť žalobca svojim čiastočným späťvzatím žaloby), aj keď sa to stalo z pochopiteľného dôvodu procesnej opatrnosti z jeho strany. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (výrok VI).

17. Záverom súd poznamenal, že všetky ostatné návrhy strán sporu na doplnenie dokazovania predostreté najmä na nariadenom pojednávaní, ale aj skôr počas celého konania, súd už nepripustil, pretože buď na ich vykonaní strany sporu netrvali alebo ich vykonanie už súd nepovažoval za potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností pre svoje rozhodnutie vo veci (v predchádzajúcich odsekoch odôvodnenia rozsudku sú dôvody nepripustenia týchto dôkazov aj bližšie zdôvodnené pri niektorých konkrétnych návrhoch) a mal za to, že v konečnom dôsledku by len spôsobili predĺžovanie konania a spôsobili by len oddialenie meritórneho rozhodnutia. Ďalšie argumenty strán sporu už súd nepovažoval za rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej, preto sa s nimi ani osobitne nevyšporiadal.

18. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca voči výrokom II., III., IV., V., VI. rozsudku z dôvodu, že

- a) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP),
- b) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP),
- c) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, (§ 365 ods. 1 písm. g) CSP),
- d) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

19. Žalobca namieťa, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP). Vzhľadom na priebeh dokazovania a výsluch účastníkov žalobca na HP dňa 1.4.2022 navrhol vypočuť ako svedkyňu K. L., ktorá prežila dopravnú nehodu 11.7.2017 v motorovom vozidle značky Renault Megane, EČ: H. a vedela by sa vyjadriť k okolnostiam používania motorového vozidla cez víkend pred dopravnou nehodou ako aj v deň dopravnej nehody. Žalovaný 2/ v uvedené dni používal motorové vozidlo značky Renault Megane, EČ: H. na súkromný účel, keď sa vyvážal s B. J. a K. L. na kúpalisko aj na dovezenie dievčat na ubytovňu a odvezenie z ubytovne. Táto okolnosť bola podľa názoru žalobcu rozhodujúca pre ustálenie zodpovednosti za škodu žalovaného 2/ a tiež na posúdenie pravdivosti žalovaného 1/ a 2/ a svedkov M. D., G. N.. Okrem toho medzi žalovanými 1/ a 2/ a svedkami je rodinný a priateľský vzťah, preto je predpoklad, že svedkovia boli nastavení tak, aby svojimi výpoveďami neuškodili žalovaným 1/ a 2/.

20. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Súd prvej inštancie sa v odsekoch 8, 9, 10 a 11 zaoberal výpoveďami žalovaného 1/ a 2/ a svedkov M. D., G. N. a z týchto výpovedí v odstavcoch 21 a 22 vyjadril svoj názor, že žalovaný 1/ vykonal jazdu bez vedomia a proti vôli žalovaného 2/. Žalobca sa však s týmto záverom súdu prvej inštancie nestotožňuje. V rámci trestného konania sa žalovaný 1/ priznal k tomu, že motorové vozidlo používal so súhlasom žalovaného 2/. G. N. na pojednávaní uviedol, že E. D. používal vozidlo nie len do práce a z práce, prípadne do potravín, ako sa to snažil prezentovať žalovaný 2/, ale aj na súkromné účely. Tiež potvrdil, že E. D. nemusel odovzdávať kľúče mal ich v podstate stále pri sebe. E. D. mal súhlas na používanie motorového vozidla na akýkoľvek účel a to aj na jazdu do C. D. pre dievčatá.

21. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Súd prvej inštancie v odsekoch 19,20,21,22 cituje príslušné zákonné ustanovenia a k tomu adekvátne judikatúru a dá sa povedať, že až vysvetľujúcim spôsobom zdôvodňuje rozdiel medzi vykonaním jazdy bez vedomia žalovaného a proti vôli žalovaného. Podľa názoru žalobcu, súd prvej inštancie sa v teoretickej rovine veľmi dobre vyšporiadal z danou problematikou, ale v nadväznosti na vyššie uvedenú argumentáciu žalobcu vo vzťahu k tomu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam musí žalobca konštatovať, že nesprávne zistenie skutkového stavu sa následne prejavilo aj v nesprávnom právnom posúdení veci. Ak sa odvolací súd stotožní z názorom žalobcu, že z pohľadu žalovaného 1/ tento mal súhlas žalovaného 2/ a že dostal

od žalovaného 2/ dodatočný súhlas na odvoz dievčat zo Zlatých Klasov na ubytovňu, vzhľadom na ich dlhoročné priateľské vzťahy, vzhľadom na to, že sa v inkriminovanom čase viedol v aute aj s bratom žalovaného 2/, predpokladal, že súhlas s použitím auta dodatočne dostane, tak po právnej stránke mal byť žalovaný 2/ zaviazaný k náhrade škody spoločne so žalovanými 1/ a 3/.

22. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci aj v otázke priznaného nároku nemajetkovej ujmy. Žalobca si uvedomuje zložitú prírodu tejto problematiky vzhľadom na nedostatočnú legislatívnu úpravu a rozdielnosť v rozhodovaní súdov na Slovensku aj v Českej republike. K tomu sa žalobca vyjadroval podrobne v rámci podanej žaloby a tiež vo vyjadreniach k vyjadreniam žalovaných 2/ a 3/. V tomto žalovaní odkazuje na doterajšie prednesy a písomné vyjadrenia a dáva odvolaciemu súdu dôveru, že priznaný nárok súdom prvého stupňa vyhodnotí rovnako ako žalobca za nepostačujúci následku, ktorý nastal a zdôvodnenie tohto rozhodnutia za arbitrárne – nepreskúmateľné.

23. Žalobca vidí nesprávnu aplikáciu právnych predpisov súdom prvej inštancie, ktoré sa týka výrokov o náhrade u trov konania.

24. Podľa názoru žalobcu, nie je možné v prípadoch posudzovania náhrady trov konania z titulu priznanej nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej aj len „zákon o zodpovednosti za spôsobenú škodu“) aplikovať celkom formálne a prísne ust. § 255 ods. 1 CSP o pomere úspechu vo veci. V tomto smere je nutné podotknúť, že nemajetková ujma posudzovaná na základe zásahov do osobnosti v prípadoch nezákonných rozhodnutí a nezákonne vedených trestných konaní, je jednou z najťažšie kvantifikovateľných právnych kategórií škody, pokiaľ nie vôbec tou najťažšou. Žalobca nemôže byť v danom prípade „trestaný“ vo vzťahu k (ne)priznaným trovám konania na základe kalkulácie rovnice uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy mínus priznaná náhrada nemajetkovej ujmy sa rovná úspech vo veci, pričom z takéhoto výpočtu úspechu/neúspechu vo veci nemajetkovej ujmy súd ďalej vypočítava rozsahu náhrad trov konania. Podľa názoru žalobcu je čo i len 1 euro, resp. 1 eurocent priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle zákona o zodpovednosti za spôsobenú škodu v súdnom konaní spôsobilý na priznanie náhrady trov konania v rozsahu 100% vypočítanej práve z priznanej sumy, v tomto prípade zo sumy 13.663,88 eur. Inými slovami nie je možné považovať čiastočne priznanú náhradu nemajetkovej ujmy nad rámec priznanej náhrady majetkovej škody a konštatovania porušenia práva žalovanou za akýsi neúspech, či iba menšinový úspech.

25. Podľa § 255 ods 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobcovho uplatňovaného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Primárny je tu fakt, že škoda bola spôsobená a jej výška nasleduje. Žalobcu v časti uplatneného nároku o zaplatenie nemajetkovej ujmy bolo preto potrebné považovať za plne procesne úspešného, pretože mal plný úspech, čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia (výška nemajetkovej ujmy) vyplývala výlučne od úvahy súdu. Na základe uvedeného preto žalobca žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výroku trovách konania podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobcovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy v rozsahu 100% a zároveň pri uznaní, že žalovaný 2/ je zodpovedný za spôsobenú škodu a je povinný ju spoločne so žalovanými 1/ a 3/ uhradiť, aby mu nebol priznaný nárok na náhradu trov konania.

26. Na základe vyššie uvedeného navrhuje, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP v spojení s § 392 CSP zmenil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp.zn. 17C/23/2019-432, zo dňa 02.05.2022 tak, že žalovaný 1/, žalovaný 2/ a žalovaný 3/ sú povinní zaplatiť žalobcovi náhradu škody titulom úhrady Nákladov spojených s pohrebom a náklady na úpravu hrobu vo výške 4.000,- eur v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

27. Žalovaný 1/, žalovaný 2/ a žalovaný 3/ sú povinní zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 21.750 eur v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

28. Žalobca má voči žalovanému 1/, 2/ a žalovanému 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaného.

29. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 3/ v časti výroku II. z dôvodu, že
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ustanovenie § 365 ods. 1 písm. d) CSP),
- rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ustanovenie § 365 ods. 1 písm. h) CSP).

Uviedol, že OS sa v rozsudku dostatočne nevysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou žalovaného a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“), k otázke, resp. absencii, priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcu (viď ďalej), čo je v rozpore s § 220 ods. 3 CSP, čím zaťažil rozsudok vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, a vo výsledku tak aj vec vo vzťahu k žalovanému 3/ nesprávne právne posúdil. Rozsudok je taktiež arbitrárny aj v časti o náhradu škody vo výške 663,88,- eur, nakoľko ako bolo v konaní preukázané, resp. aj tvrdené, táto zo strany žalobcu reálne nikdy vynaložená nebola, ide o škodu domnelú a teoretickú, a jej priznanie je teda bez opory v skutkovom a aj právnom stave. Pokiaľ už OS mal za to, že žalovaný 3/ je v konaní pasívne vecne legitimovaný, a že teda pre účely Zákona o PZP je nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd užšou kategóriou „škody na zdraví“, bolo z jeho strany nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k žalovanému 3/ a v kontexte celého Zákona o PZP. K otázke príčinnej súvislosti pritom NS SR v rozsudku z 29.03.2007 sp.zn. 3 Cdo 32/2007 uviedol, že „Ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom (v našom prípade poisťovňou udalosťou, pozn. žalovaného 3/) a škodou zákon č. 58/1969 Zb. (v našom prípade Zákona o PZP, pozn. žalovaného 3/) nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979). Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.“ (mutatis mutandis Rozsudok NS SR z 30.07.2009 sp.zn. 1 Cdo 129/2008, Rozsudok NS SR z 30.06.2010 sp.zn. 5 Cdo 126/2009, Rozsudok NS SR z 31.07.2012 sp.zn. 6 Cdo 89/2011, Uznesenie NS SR z 23.04.2014 sp.zn. 6 MCdo 7/2013 atď.). K tomuto poukázal aj na Uznesenie NS SR z 05.12.2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013. V tejto súvislosti potom poukazuje na rozsudok NS SR z 30. januára 2007, sp. zn. 2 Cdo/73/2006, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, v zmysle ktorého, „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna.“ (rovnako napr. R 7/1979).

30. Uvedený princíp je obdobne premietnutý aj priamo v § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o PZP, v zmysle ktorého „poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poisťovňou udalosťou.“.

31. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k žalovanému 3/ je poisťovňou udalosťou dopravná nehoda, a zásah do osobnostných práv žalobcu nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky tejto dopravnej nehody – úmrtie ich rodinného príslušníka, neexistuje vo vzťahu k žalobcovi a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poisťovňou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) Zákona o PZP.

32. V konečnom dôsledku na podporu vyššie uvedených záverov poukazuje na rozsudok ESD zo dňa 10.12.2015 vo veci C-350/14 Lazar, v ktorom ESD v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, túto opakovane a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom „škodu (priamu, pozn. žalovaného 3/) predstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry pána H.. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci, treba ako takú považovať za nepriame následky nehody.“.

33. Z vyššie uvedených dôvodov preto má za to, že aj v prípade akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ – žalovaný 3/ priamo zo Zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou, keďže žalobca nebol priamym účastníkom dopravnej nehody. Uvedenej argumentácii žalovaného 3/ sa OS relevantne nevenoval na žiadnom mieste rozsudku, v rozpore s požiadavkou na dôkladné odôvodnenie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe NS SR citovanej vyššie.

34. Ako však vyplýva z citovanej ustálenej rozhodovacej praxe NS SR, v prípade nárokov škodovej povahy (pod ktoré OS nemajetkovú ujmu pozostalých subsumuje), príčinná súvislosť musí byť priama a nestačí, aby bola iba sprostredkovaná, nakoľko pri akceptácii takého výkladu by bolo možné ju odvodzovať „donekonečna“.

35. Rozsudok je taktiež nesprávny a neudržateľný aj v časti priznanej náhrady škody 663,88,- eur, ktorá zo strany žalobcu nikdy vynaložená nebola a nedošlo k úbytku jeho majetkových hodnôt. Vo svetle týchto skutočností preto v zmysle § 388 CSP žiada aby Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 02.05.2022, č. k. 17C/23/2019-432 zmenil tak, že žalobu žalobcu proti žalovanému 3/ zamietne.

36. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný 2/. Uviedol, že tvrdenie žalobcu, že výpovede žalovaného 1/ a 2/ a svedkov M. D. a G. N. sú neobjektívne a pochybné, (preto že spoločne cestovali v jednom aute na pojednávanie) je zavádzajúce. Žalobca vo svojom odvolaní ničím neodôvodnil, v čom vidí neobjektívnosť a pochybnosť vo vykonaných dôkazoch. Na pojednávaní dňa 19.1.2022 žalovaný 1/ uviedol cit. „Najprv som chcel, aby tie dievčatá zostali spať na našej ubytovni, avšak keď proti tomu namietali, tak som sa rozhodol ich odviesť domov. Pri pozeraní TV som zaspal. O druhej v noci som sa zobudil a už som nechcel p. A. I. vyrušiť a bez jeho súhlasu som si požičal jeho auto na odvoz dievčat domov. Potvrdzujem, že mi A. I. po mojom návrate z obchodu vytýkal, že kde som tak dlho bol s autom, vytkol mi, že keď niekam chcem ísť s autom okrem obchodu tak sa ho na to mám spýtať a pýtať si od neho povolenie.“ Žalovaný 1/ vo svojej výpovedi uviedol, že chcel, aby tie dievčatá zostali spať na ubytovni, žalovaný 2/, preto nemohol vedieť o tom, že sa žalovaný 1/ rozhodne (po tom, ako sa zobudil za spánku) o druhej v noci odviesť dievčatá domov bez jeho súhlasu.

37. Z výpovede žalovaného 1/ vyplýva, že o druhej v noci sa zobudil a už nechcel p. A. I. vyrušiť a bez jeho súhlasu si požičal jeho auto na odvoz dievčat domov. Žalovaný 2/ dal súhlas žalovanému 1/ na použitie motorového vozidla vyslovene iba na cesty do práce, keby chcel ísť žalovaný 1/ z motorovým vozidlom niekde inde, musel si pýtať súhlas žalovaného 2/, čo potvrdili žalovaný 1/ a 2/ a svedkovia M. D. a G. N. vo svojich výpovediach. Tvrdenie žalobcu, že žalovaný 2/ ponechaním kľúčov od auta žalovanému 1/ v danom čase v danej situácii konkludentne dal súhlas žalovanému 1/ na použitie motorového vozidla na odvezenie dievčat do C. D., že žalovaný 2/ nedal výslovný zákaz použitia motorového vozidla na odvezenie dievčat do C. D. a neurobil žiadne opatrenia (napríklad odobratie kľúčov a ich starostlivé uschovanie) tak, aby žalovaný 1/ už nemohol zneužiť vozidlo, je zavádzajúce.

38. Tvrdenie žalobcu, že žalovaný 1/ vzhľadom na to, že sa v inkriminovanom čase viedol v aute aj s bratom žalovaného 2/, predpokladal, že súhlas s použitím auta dostane je v rozpore s ustan. § 430 ods. 1 Obč. zák., ktorý hovorí, že namiesto prevádzateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa. V konaní nebolo preukázané, že žalovaný 2/ umožnil svojou nedbanlivosťou použitie dopravného prostriedku.

39. Keďže súd vo výroku IV rozsudku žalobu vo vzťahu k žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol s poukazom na ustan. § 256 ods. 1 CSP vo výroku VI súd žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, navrhuje, aby odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch IV a VI potvrdil.

40. K odvolaniu žalovaného 3/ žalovaný 2/ uviedol, že výrok č. II napadnutého rozsudku sa netýka žalovaného 2/, preto sa k odvolaniu žalovaného 3/ vyjadrovať nebude.

41. K odvolaniu žalovaného 3/ sa vyjadril žalobca. Uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku v odstavcoch 12, 13, 16, 17, 18 a je toho názoru, že námietka žalovaného 3/ nie je opodstatnená, pretože súd prvého stupňa sa s danou problematikou zákonne vysporiadal a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil. Žalovaný 3/ v časti označenej „III. NEMAJETKOVÁ UJMA A PRÍČINNÁ SÚVISLOSŤ“ uvádzal: Pokiaľ už OS mal za to, že žalovaný 3/ je v konaní pasívne vecne legitimovaný, a že teda pre účely Zákona o PZP je nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd užšou kategóriou „škody na zdraví“, bolo z jeho strany nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k žalovanému 3/ a v kontexte celého Zákona o PZP.“ Ďalej poukázal na Rozsudok NS SR z 29.03.2007 sp.zn. 3 Cdo 32/2007, Uznesenie NS SR z 05.12.2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013, Rozsudok NS SR z 30. januára 2007, sp. zn. 2 Cdo/73/2006, Rozsudok ESD zo dňa 10.12.2015 vo veci C-350/14 Lazar“.

42. Žalobca k vyššie uvedenému uvádza, že žalovaný 3/ uvedenú judikatúru citoval aj vo vyjadrení zo dňa 25.09.2019. Žalobca reagoval na argumentáciu žalovaného 3/ vyjadrením zo dňa 09.12.2019. Napriek tomu, že sa žalovaný 3/ odvoláva na pomerne rozsiahlu judikatúru, žalobca nesúhlasí s názorom žalovaného 3/, pretože sa odvoláva na rozhodnutia staršieho dátumu, ktoré boli rozhodovacou praxou prekonané. Výklad Najvyššieho súdu SR k problematike prekonanej judikatúry je vyjadrený v judikáte R 17/2018, publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Najvyšší súd SR Uznesením zo dňa 19. marca 2018, sp. zn. 3 Cdo 198/2017 vyslovil okrem iného aj ďalšiu myšlienku, že nový, teda judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza.

43. Dňa 11.10.2016 bolo prijaté prelomové uznesenie Ústavného súdu SR, spisová značka ÚS 666/2016 ohľadne nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu. Podľa predmetného uznesenia pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Povedané jednoduchou rečou, povinné zmluvné poistenie vinníka dopravnej nehody má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

44. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.7.2017, podľa ktorého škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového je aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Najvyšší súd SR skonštatoval, že v spore o náhradu nemajetkovej ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

45. V konečnom dôsledku súd prvého stupňa sa s uvedenou problematikou zákonne vysporiadal v odôvodnení rozsudku v odstavcoch 17 a 18 Rozsudku s odkazom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. augusta 2010 sp. zn. 4Cdo/54/2009 a rozhodnutie NS SR z 31.08.2010 sp. zn. 4Cdo/54/2009/.

46. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný 1/. Uviedol, že má za to, že odvolanie podané žalobcom je nedôvodné a pri rozhodovaní súdu nedošlo k žiadnemu porušeniu príslušných zákonných ustanovení a že súd postupoval s plnou starostlivosťou a najmä v súlade so zákonom. Dôvody odvolania, na ktoré poukazuje žalobca vo svojom odvolaní, považuje za účelové a irelevantné. Navrhuje preto, aby odvolací

súd rozhodnutie Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 17C/23/2019 zo dňa 02.05.2022 potvrdil ako zákonný a vecne správny a odvolanie žalobcu zamietol.

47. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými stranami sporu, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 3/ je čiastočne dôvodné a odvolanie žalobcu nedôvodné.

48. Predmetom nároku žalobcu bol nárok na zaplatenie sumy 4.799 eur titulom náhrady škody a sumy 21.750 eur z titulu nemajetkovej ujmy za zásah do práv na ochranu osobnosti spočívajúci v zásadnom a trvalom obmedzení jeho súkromného a rodinného života, ku ktorému došlo neočakávaným a náhlým úmrtím dcéry žalobcu.

49. Súd prvej inštancie rozsudkom konanie v časti o zaplatenie sumy 799 eur (po čiastočnom späťvzatí žaloby) zastavil, vyhovel čiastočne žalobe o zaplatenie nemajetkovej ujmy (po čiastočnom späťvzatí žaloby) voči žalovaným 1/ a 3/, keď žalobcovi priznal nemajetkovú ujmu vo výške 13.000 eur a náhradu škody vo výške 663,88 eur a vo zvyšku žaloby voči žalovaným 1/ a 3/, ako aj voči žalovanému 2/ (v celom rozsahu) žalobu zamietol.

50. S prihliadnutím k rozsahu a dôvodom odvolania žalobcu a žalovaného 3/ bol predmetom prieskumu odvolacieho súdu výrok II., III., IV., a výrok V. a VI.. o náhrade trov konania. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu nebola časť rozsudku, v ktorej bolo konanie zastavené (výrok I.), pretože žalobca a ani žalovaní v tejto časti odvolanie nepodali a rozsudok v tejto časti nadobudol právoplatnosť.

51. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

52. Citované ustanovenie obmedzuje právo strany podať odvolanie. Toto obmedzenie spočíva v tom, že právo podať odvolanie priznáva strane len v tom prípade, ak bolo rozhodnutie vydané v jej neprospech. Kedy je tomu tak, je už ponechané na výklad súdu. Rozhodnutie bolo vydané v neprospech strany, ak bola strane spôsobená aj len nepatrná ujma. Táto ujma však musí existovať objektívne, nestačí len subjektívne presvedčenie strany, že jej bola ujma spôsobená.

53. V prejednávanej veci má odvolací súd ako orgán aplikujúci právo, tu citované ustanovenie § 359 CSP za to, že na strane žalobcu rozsudkom súdu prvej inštancie napadnutým čo do výroku II. nevznikla a ani nemohla vzniknúť žiadna, teda ani len nepatrná ujma, ktorá by bola objektívne zistiteľná.

54. Keďže s poukazom na uvedené, odvolanie žalobcu je v uvedenej časti podané neoprávnenou osobou, odvolací súd odvolanie žalobcu vo vzťahu napadnutého rozsudku, kde súd žalobe vyhovel, postupom podľa § 386 písm. b) CSP odmietol.

55. Odvolacia argumentácia žalobcu v ďalšom smerovala voči zamietajúcej časti rozhodnutia vo vzťahu k žalovanému 2/ (voči ktorému bola žaloba zamietnutá), keď žalobca namieta, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, (§ 365 ods. 1 písm. g) CSP), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

56. Odvolací súd z údajov uverejnených v Obchodnom vestníku zistil, že dňa 31.12.2019 Okresný súd Košice I uznesením pod sp. zn. 32OdK/622/2019 vyhlásil konkurz na majetok žalovaného 2/, ustanovil správcu Mgr. Richarda Žolna a súčasne rozhodol o oddžení žalovaného 2/ tak, že ho zbavil všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze. Uznesenie bolo v Obchodnom vestníku uverejnené dňa 08.01.2020. Konkurz sa považuje za vyhlásený

zverejnením rozhodnutia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku § 167a ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“)], pričom za zverejnené sa považuje deň 09.01.2020 (§ 199 ods. 9 ZKR).

57. Z údajov uverejnených v Obchodnom vestníku č. 96/2020, vydaného dňa 21.05.2020 ďalej vyplýva, že konkurz vedený pod. sp. zn. 32 OdK/622/2019 zo dňa 31.12.2019 bol zrušený z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje/nepokrýva náklady konkurzu (§ 167v ods. 1 ZKR).

58. Podľa § 167e ods. 1 ZKR, ak bol vyhlásený konkurz, súd bez zbytočného odkladu zastaví konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze (§ 166a ZKR) alebo sa považuje za nevymáhateľnú (§ 166b ZKR).

59. Podľa § 166a ods. 1 ZKR, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 166b a § 166c ZKR), len v konkurze alebo splátkovom kalendárom môžu byť uspokojené tieto pohľadávky: a) pohľadávka, ktorá vznikla pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz alebo poskytnutá ochrana pred veriteľmi (ďalej len „rozhodujúci deň“), b) budúca pohľadávka ručiteľa, spoludlžníka alebo inej osoby, ktorej vznikne pohľadávka voči dlžníkovi, ak bude za neho plniť záväzok, ktorý vznikol pred rozhodujúcim dňom, c) pohľadávka, ktorá vznikne v súvislosti s vypovedaním zmluvy alebo odstúpením od zmluvy (§ 167d ZKR), ak ide o zmluvu uzatvorenú pred vyhlásením konkurzu.

60. Podľa § 166a ods. 2 ZKR pohľadávky podľa odseku 1 sa v konkurze uplatňujú prihláškou.

61. Podľa § 166b ZKR za nevymáhateľné voči dlžníkovi v prípade oddĺženia sa považuje a/ príslušenstvo pohľadávky, ktoré presahuje 5 % istiny pohľadávky za každý kalendárny rok existencie pohľadávky, na ktoré vznikol nárok pred rozhodujúcim dňom; za obdobie kratšie ako kalendárny rok zostáva vymáhateľná alikvotná časť príslušenstva, b/ príslušenstvo pohľadávky, na ktoré vznikol nárok v rozhodujúci deň a po rozhodujúcom dni; to neplatí pre pohľadávku z úveru na bývanie, ibaže bola prihlásená do konkurzu, c/ pohľadávka zo zmenky, ak bola podpísaná dlžníkom pred rozhodujúcim dňom, d/ zmluvné pokuty a iné súkromnoprávne alebo verejnoprávne peňažné sankcie, kde povinnosť, ktorá zakladá právo uplatniť alebo uložiť takúto pokutu alebo sankciu, bola porušená pred rozhodujúcim dňom, e/ peňažné pohľadávky, ktoré patria alebo patrili osobe spriaznenej s dlžníkom a vznikli pred rozhodujúcim dňom, f/ trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli v súvislosti s účasťou v konkurznom konaní alebo v konaní o určení splátkového kalendára (ods. 1). Nevymáhateľnosť podľa odseku 1 sa nevzťahuje na oddĺžením nedotknuté pohľadávky (ods. 2).

62. Procesnoprávnym účinkom vyhlásenia konkurzu podľa štvrtej časti zákona o konkurze a reštrukturalizácii je, že súd je povinný konania uvedené v ustanovení § 167e ods. 1 ZKR bez zbytočného odkladu zastaviť. Žalobca si žalobným návrhom uplatnil voči žalovaným pohľadávku, ktorá vznikla pred rozhodujúcim dňom (§ 166a ods. 1 písm. a/ ZKR) a žalovaný 2/ bol zároveň zbavený všetkých dlhov vzniknutých pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol konkurz vyhlásený. Vzhľadom na to, že zverejnením rozhodnutia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku na majetok žalovaného nastali účinky vyhláseného konkurzu a súčasne účinky rozhodnutia o oddĺžení žalovaného 2/ ako aj skutočnosť, že žalobca si v tomto konaní uplatňuje pohľadávku, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze na majetok žalovaného 2/, boli dané zákonné predpoklady na zastavenie predmetného konania ešte pred vydaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 167e ods. 1 ZKR (podobne 5 Cdo 97/2019). Na základe uvedeného preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie (neboli splnené procesné podmienky pre vydanie napadnutého rozsudku vo vzťahu k žalovanému 2/), s podporným použitím § 391 ods. 1 v spojení s § 389 ods. 1 písm. d) CSP (dôvody pre vydanie napadnutého rozhodnutia neexistovali), vychádzajúc pritom tiež zo znenia čl. 4 ods. 1 CSP (umožňujúceho použiť analógiu ako špecifický prostriedok interpretácie práva), keďže zákonodarca pri koncipovaní na vec sa vzťahujúcu právnu normu výslovne neriešil všetky do úvahy prichádzajúce situácie, za ktorých môže dôjsť k naplneniu zákonných predpokladov na zastavenie konania podľa § 167e a v prípade žalovaného 2/ konanie (podľa ustanovenia § 167e ods. 1 ZKR) zastavil.

63. V ďalšom zo strany žalobcu bola námietka vo vzťahu k zamietajúcemu výroku (III.), ktorým žalobu vo zvyšnej časti vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/ zamietol.

64. Vo veci samej bolo podané odvolanie aj zo strany žalovaného 3/ a to namietajúc konkrétne priznanú sumu titulom náhrady škody vo výške 663,88 eur, nakoľko ako bolo v konaní preukázané, resp. aj tvrdené, táto zo strany žalobcu reálne nikdy vynaložená nebola, ide o škodu domnelú a teoretickú, a jej priznanie je teda bez opory v skutkovom a aj právnom stave.

65. Za škodu sa v právnej teórii i praxi považuje ujma, ktorá nastala (prejavuje sa) v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi a je teda nahraditeľná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peniazmi. Skutočnou škodou je nutné rozumieť takú ujmu, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodovou udalosťou a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré je potrebné vynaložiť na uvedenie veci do predošlého stavu. (viď. napr. 25 Cdo 3206/2007).

66. Podľa ustanovenia § 442 ods. 1 OZ sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk. Aj skutočná škoda aj ušlý zisk je majetkovou ujmu, ktorá postihla poškodeného v dôsledku vzniku zodpovednosti za škodu, ktorú niekto iný spôsobil poškodenému. Následky tejto majetkovej ujmy možno spravidla odstrániť peňažným plnením.

67. Skutočnou škodou treba rozumieť majetkovú ujmu, ktorá spočíva v zmenšení majetku poškodeného. Ide v podstate o rozdiel v hodnote poškodeného majetku pred spôsobením škody a po spôsobiť škody na majetku. Z ceny poškodenej veci po jej poškodení sa vychádza aj podľa § 443. Tento rozdiel v hodnote majetku treba nahradiť či už peňažným plnením, alebo uvedením veci do predošlého stavu.

68. Skutočnú škodu však nemožno obmedziť len na škodu spôsobenú na veciach. Pod pojem tzv. skutočná škoda treba zahrnúť aj škodu, ktorú poškodený utrpel na iných majetkových právach, alebo aj ujmu, ktorú poškodený utrpel na zdraví, resp. na živote. Skutočnou škodou je aj ujma, ktorá vznikla poškodenému tým, že bol nútený vynaložiť náklady na prepravu osoby alebo nákladu, ďalej sem patria aj náklady vynaložené a vzniknuté v spojitosti s uplatnením nároku v trestnom alebo občianskoprávnom konaní. V prípade ujmy na zdraví do kategórie skutočnej škody patria aj náklady vynaložené na liečenie (§ 449) buď poškodeným samým, alebo niekým iným (napr. zdravotnou poisťovňou), nárok na náhradu bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444), nárok za stratu zárobku (§ 445), nárok za stratu na dôchodku (§ 447a), náklady na výživu pozostalým (§ 448) a náklady spojené s pohrebom.

69. Súd prvej inštancie uviedol, že v prípade predmetných nákladov vychádzal z nespornej skutočnosti, že pre nepriaznivú finančnú a majetkovú situáciu žalobcu a jeho rodiny dosiaľ objektívne nemohlo dôjsť ku skutočnému vynaloženiu predmetných nákladov na pomník, resp. úpravu hrobu, avšak na druhej strane mal dostatočne osvedčené, že v danom smere už boli žalobcom nepochybne objednané príslušné služby u tretej osoby - v Kamenárstve Lussy, IČO: 52 072 622 (č.l. 420-421 spisu), čo v zmysle právnej teórie (pozri Češka, Z. a kol. Občiansky zákoník. Komentár. Díl II. Praha: Panorama, 1987, s. 568) a s poukazom na vyššie uvedené konkrétne okolnosti daného prípadu (nepriaznivá finančná a majetková situácia žalobcu) považoval súd za postačujúce na vznik nároku na náhradu nákladov na zriadenie pomníka alebo náhrobnej dosky a na úpravu hrobu, a to v limitovanom rozsahu podľa ust. § 2 ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. účinného od 01.01.2009 až doteraz vo výške 663,88 eur.

70. Ako vyplýva z vyššie citovaného ust. § 442 ods. 1 OZ, uhrádza sa skutočná škoda. Nakoľko žalobca nepreukázal vznik tejto škody, súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, a preto v tejto časti rozhodol vecne nesprávne.

71. Pokiaľ žalobca odvolacím návrhom žiadal priznať sumu 4.000 eur titulom náhrady škody, z obsahu jeho odvolania však nie sú zrejmé žiadne odvolacie námietky, odvolací súd preto v zamietajúcej časti odkazuje na odôvodnenie súdu prvej inštancie, keď nevidí dôvod, aby sa odklonil od jeho záverov.

72. Pokiaľ ide o námietku žalovaného 3/ k absencii priamej príčinnej súvislosti medzi Dopravnou nehodou ako takou a zásahom do majetkových práv žalobcu, tu odvolací súd poukazuje na aplikačnú prax súdov a rozhodnutie 3/2022 Zbierky stanovísk SR a rozhodnutí súdov SR 2/2022, kde právna veta znie: Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premiäcia

doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§104 Občianskeho zákonníka). (viď. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2022, sp. zn. 7 Cdo 252/2021).

73. Osobitný proces, výsledkom ktorého je prijatie niektorého judikátu kolégiom najvyššieho súdu a jeho publikovanie zákonom určeným spôsobom (v súčasnosti v Zbierke) priznáva takto publikovanému rozhodnutiu osobitný význam. Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Názor vyjadrený v rozhodnutí publikovanom v Zbierke predstavuje zovšeobecňujúci názor (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov.

74. Súd prvej inštancie sa vyjadril k pasívnej legitimácii žalovaného 3/ a odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na jeho rozhodnutie v bodoch 16., 17. a 18.. Pokiaľ sa aj výslovne nevyjadril k priamej príčinnej súvislosti medzi Dopravnou nehodou ako takou a zásahom do majetkových práv žalobcu, ako je už vyššie uvedené, aplikačná prax súdov uvedená už vyriešila a napokon uvedené je vyjadrené aj v judikáte zverejnenom v Zbierke stanovísk SR a rozhodnutí súdov SR 2/2022, čím je daná odpoveď aj na námietku žalovaného 3/. Pokiaľ aj žalovaný 3/ odkazuje na rozhodnutia NS SR a Rozsudok ESD vo veci C-350/14 Lazar, tieto sú buď skutkovo odlišné, resp. ako je už vyššie uvedené, závery aplikačnej praxe súdov priznávajú aj nároky nemajetkovej ujmy vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom.

75. Na zdôraznenie správnosti záverov prijatých súdom prvej inštancie v nadväznosti na odvolacie námietky žalovaného 3/ odvolací súd uvádza, že po vstupe Slovenskej republiky do EÚ došlo k prelomu vo vývoji vnútroštátneho právneho poriadku a jeho interpretácie v tom smere, že okrem vnútroštátneho zákonodarcu, ktorý vytvoril koncept čisto materiálneho poňatia pojmu škoda, disponuje oprávnením presadzovať do právneho poriadku svoju vôľu aj úniový normotvorca. Za určitých okolností slovenské orgány aplikujúce právo, vrátane všeobecných súdov, musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale i vôľu úniového tvorca, ktorá je v určitých prípadoch postavená aj nad vôľu zákonodarcu (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016). Z týchto dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu nastal v otázke posudzovania pojmu "škoda" použitého v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. posun a vyvstala potreba vykladať uvedený termín eurokonformne, zohľadňujúc pritom rozhodnutie SD EÚ č. C-22/12, v spojení s teraz platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 16.9.2009 č. 2009/103/ES, ako predpisu sekundárneho práva.

76. Súdny dvor EÚ v rozsudku č. C-22/12 (W.) zaujal jednoznačný právny názor, že "článok 3 ods. 1 smernice Rady zo dňa 24.04.1972, č. 72/166/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady zo dňa 30.12.1983, č. 84/5/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 11.05.2005, č. 2005/14/ES, a článok 1, prvý odsek tretej smernice Rady zo dňa 14.05.1990, č. 90/232/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej". Z bodu 55 odôvodnenia vyplýva, že pojem "škoda" treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Súdny dvor EÚ totiž nehovorí o samostatnom, od pojmu "škoda" oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale o škode z dôvodu nemajetkovej ujmy. Z takto formulovaného slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. Tento záver podľa bodov 57 a 58 odôvodnenia rozsudku SD EÚ pritom nemohli spochybníť ani tvrdenia slovenskej vlády v danej veci, podľa ktorej ustanovenia o nemajetkovej ujme patria do tej časti slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti, a tá je nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu. Súdny dvor EÚ zistil, že sú splnené všetky predpoklady na subsumpciu nemajetkovej ujmy pod termín "škoda" a následné

zabezpečenie jej poisťného krytia. Jeho rozhodnutie pritom treba interpretovať ako celok, t.j. vo svetle úvah, stanovísk a právnych záverov nachádzajúcich sa v jeho odôvodnení, a nie izolovane, sústrediac sa len na časti právnej vety obsiahnutej vo výroku rozhodnutia.

77. S poukazom na vyššie uvedené, pri výklade pojmu "škoda" pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je nutné vychádzať z jej chápania ako škody nielen majetkovej, ale aj nemajetkovej. Následne platí, že pokiaľ vnútroštátne (slovenské) právo pri dopravných nehodách upravuje zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu a v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poisťného krytia (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.2.2018, sp. zn. 6 Cdo 143/2017). Právnym pojmom pri výklade únieového práva je potrebné prisudzovať taký význam, aký majú v práve EÚ a nie ten, ktorý majú vo vnútroštátnom práve členských štátov; pokiaľ zákon č. 381/2001 Z.z. je výsledkom transponovania únieového práva bez výhrad slovenského zákonodarcu, tak pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc EÚ, ktoré boli nahradené t.č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie "ujmy alebo škody", či používa termíny "akákoľvek ujma alebo škoda" alebo "akákoľvek škoda". Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 6.5.2010 vo veci C-63/09 J. Z. proti Clickair SA). K totožnému právnenému názoru dospel aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 31.7.2017, sp. zn. 6 M Cdo 1/2016.

78. Nemožno pritom obísť fakt, že obidva vyššie prezentované právne názory najvyššieho súdu nadväzovali na stanoviská vyslovené Ústavným súdom SR v uznesení zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016, ako i v uznesení zo dňa 17.8.2016, sp. zn. I. ÚS 474/2016. Ústavný súd v nich zdôraznil, že hoci Súdny dvor EÚ nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Prihliadal pritom na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Ako vidno spornú právnu otázku tak vyriešil Ústavný súd SR; ten nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustaľujúcimi krytie aj nemajetkovej umy pozostalých poistením podľa zákona č. 381/2001 Z.z., ale dokonca v rámci odôvodnenia už vyššie citovaného uznesenia zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že "pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie." Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

79. Existujú rozhodnutia NS Slovenskej republiky (8Cdo 219/2016), ktoré sa k obdobnej otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vyjadrovali rôzne, ale v čase nasledujúcom po týchto rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) Ústavný súd SR. Ako už bolo vyššie konštatované, ten už vo viacerých posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustaľujúcimi krytie nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení a v rámci odôvodnenia uznesenia z 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 Ústavný súd SR uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v ZoPZP je ústavne konformným spôsobom

interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. K rozhodnutiam, ktoré žalovaný 3/ dával do pozornosti, odvolací súd dáva do pozornosti viaceré rozhodnutia NS SR vid' napr. 8/Cdo 103/219 zo dňa 29. mája 2019, kde NS uviedol, že považuje označené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 8 Cdo 6/2018 za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 8 Cdo 219/2016, 3 Cdo 172/2012 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012.

80. Žalovaným 3/ nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad už v rozhodnutiach z 27.02.2018 sp. zn. 6Cdo/206/2017, z 27.02.2018 sp. zn. 6Cdo/143/2017, zo 14.06.2017 sp. zn. 3MCdo/1/2016 a z 29.11.2018 sp. zn. 6Cdo/80/2018, sp. zn. 8Cdo/6/2018 z 27.09.2018, sp. zn. 7Cdo/228/2018 z 27.02.2019 a tiež napr. Ústavný súd SR sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 05.12.2018. Rozhodnutie z 31.07.2017 sp. zn. 6 MCdo1/2016 bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitímovaná a v súlade s R 71/2018 je potrebné ho považovať za ustálenú rozhodovaciu prax. Zotrvávanie žalovanej 3/ na argumentácii o neexistencii jej vecnej pasívnej legitímácie v danom spore i s poukazom na porušenie princípu právnej istoty, nebolo opodstatnené.“

81. Podľa Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.11.2011, spis. zn.: IV. ÚS 499/2011: „Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).“

82. Zo strany žalobcu a žalovaného 3/ bola namietaná i výška priznanej nemajetkovej ujmy, bez bližšieho skutkového a právneho zdôvodnenia. Žalobca uviedol, že si uvedomuje zložitost' tejto problematiky vzhľadom na nedostatočnú legislatívnu úpravu a rozdielnosť v rozhodovaní súdov na Slovensku aj v Českej republike. K tomu sa žalobca vyjadroval podrobne v rámci podanej žaloby a tiež vo vyjadreniach k vyjadreniam žalovaných 2/ a 3/. V tomto odkazuje na doterajšie prednesy a písomné vyjadrenia a dáva odvolaciemu súdu dôveru, že priznaný nárok súdom prvého stupňa vyhodnotí rovnako ako žalobca za nepostačujúci následku ktorý nastal a zdôvodnenie tohto rozhodnutia za arbitrárne – nepreskúmateľné.

83. Dovolací súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo 215/2020 z 31.01.2022 uvádza, že otázka výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP zo širších hľadísk je to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej, právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. (viď 7 Cdo 215/2020 z 31.1.2022)

84. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

85. Odvolací súd nezdieľa názor odvolateľov, keďže súd prvej inštancie uviedol, z akých ustanovení vychádzal, vyhodnotil vzťah žalobcu a jeho zosnulej dcéry a vecne zdôvodnil prečo považuje sumu, ktorú priznal sa dôvodnú, pričom poukázal aj na konštantnú judikatúru, preto odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na body 13., 14. a 15. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, jeho argumentácia je dostatočná a rozhodnutie presvedčivé. Súd prvej inštancie teda jasne a zrozumiteľne uviedol dôvody, pre ktoré považuje za dôvodnú žalobcu v časti o zaplatenie 13.000 eur titulom nemajetkovej ujmy a zároveň z akého dôvodu nepovažuje za dôvodný nárok vo zvyšnej zamietajúcej časti.

86. Je možné tiež skonštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uvádza právne dôvody, pre ktoré žalobe v časti vyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekomfortné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu SR iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces (viď uznesenie NS SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5Cdo/218/2010 a uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 08.06.2016, sp. zn. I. ÚS 188/06). Preto odvolací súd nepovažoval za dôvodnú odvoláciu námietku, týkajúcu sa nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku.

87. Pri posudzovaní výšky náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch súd prvej inštancie diferencoval medzi väzbami žalobcu vo vzťahu k usmrtenej dcére. Súd ďalej vychádzal tiež zo zásady, že pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, pričom treba prihliadať ku všetkým okolnostiam danej veci i k tomu, že hľadisko primeranosti sa vzťahuje aj k výške náhrady, ktorej zmyslom je vyvážiť, prípadne zmierniť nemajetkovú ujmu. Súd prihliadol aj k satisfakčnému významu toho, že žalovaný 1/ bol odsúdený aj v rámci trestného konania.

88. Je nespochybniteľným faktom, že následkom dopravnej nehody žalobca prišiel o dieťa, ktoré bolo navyše vo veku, kedy dcéra žalobcu s ním žila v spoločnej domácnosti, zdieľala s nimi teda prevažnú väčšinu času, pokiaľ nebola v škole, s kamarátmi... Súd prvej inštancie zohľadnil následky smrti dcéry žalobcu na jeho život, ale aj vzájomný vzťah. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní o výške zohľadnil aj okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo i s ohľadom na žalovaného 1/, ktorý bol za svoj čin právoplatne odsúdený, čo možno považovať za určitú satisfakciu. Prihliadol i na postoj a ospravedlnenie žalovaného 1/.

89. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnúť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacim parametrom proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proportionality, výška relatívnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu (vyššie uvedený obsah už odznel v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2016 sp.zn. 10 Co 566/2015).

90. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1568/09 bol konštatovaný zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadosťučinenie označené za jednu z civilnoprávných sankcií, ktorá má odrážať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie, porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015 (uvedený obsah už odznel v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2016 sp.zn. 10 Co 566/2015).

91. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch Súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, i to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky zase konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relatívnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, porov. sp. zn. I. ÚS 2844/14 (uvedené už odznelo v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2016 sp.zn. 10 Co 566/2015).

92. V posudzovanej veci súd prvej inštancie pri stanovení výšky prihliadal k judikatórne vymedzeným kritériám, ktorými sú najmä na strane pozostalého a zomrelej intenzita ich vzťahu, vek zomrelej a pozostalého, následky úmrtia dcéry žalobcu, prípadne poskytnutie inej satisfakcie, a na strane škodcu zohľadnil okolnosti za ktorých prišlo k porušeniu práva, vyhodnotil relevantnosť kritérií jeho postoja a mieru zavinenia. Náhle úmrtie dcéry bolo pre žalobcu traumatizujúce. Hodnota straty rodinného života, ako i hodnota ľudského života ako daru aj pre život najbližších príbuzných, nie je vyčísliteľná v peniazoch a peniazmi za takúto ujmu nemožno poškodeným osobám poskytnúť skutočnú satisfakciu, ale možno ňou ujmu aspoň zmierniť (morálne zadosťučinenie ako postačujúca satisfakcia vôbec neprichádza v týchto prípadoch do úvahy). Ústavný súd Českej republiky (porov. sp.zn. I. ÚS 2844/14) konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relatívnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch.

93. V prejednávanej veci stupeň emočných útrap, naviazanosti a deštrukcie rodiny, opodstatňoval priznanie peňažnej náhrady tak ako rozhodol súd prvej inštancie. Prisúdená náhrada nie je zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, zohľadňujúc životnú úroveň v krajine a nepredstavuje ani prostriedok neprípustného obohacovania, prípadne likvidácie, s poukazom na vecnú pasívnu legitimitáciu žalovaného 1/. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je spôsobilá kompenzovať vzniknutú ujmu v zmysle jej zmiernenia na spravodlivom a slušnom základe (zdôvodnená konkrétnymi východiskami a závermi). Vzhľadom na to, že každý prípad je individuálny, nemožno ho zviazať tabuľkami (napríklad nová právna úprava Českej republiky v ustanovení § 2959 O.z. používa pri odškodňovaní duševných útrap pozostalých, v prípade usmrtenia blízkych osôb, plnú kompenzáciu vyvažujúcu utrpenie pozostalých formou peňažnej náhrady, i použitím zásad slušnosti). Mantinelmi pre proporcionálne spravodlivé zadosťučinenie je atribút primeranosti, sledujúci účel kompenzácie a na druhej strane výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohacovania a pôsobiť na škodcu likvidačne. Majetkové pomery škodcu, môžu byť významné len z hľadiska toho, aby výška náhrady pre neho nepredstavovala likvidačný dôsledok (porov. rozhodnutie NS ČR sp.zn. 25Cdo/894/2018). V prejednávanej veci bola uložená rovnaká povinnosť aj poisťovní, preto nemôže dôjsť k likvidačným následkom v dôsledku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

94. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu I. inštancie je vyčerpávajúco, správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd I. inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Samotný fakt, že žalobca a žalovaný 3/ sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu I. inštancie nestotožňujú ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Súd I. inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe žalobcov vyhovel, resp. v časti nevyhovel spôsobom uvedeným v rozhodnutí.

95. Na záver odvolací súd dodáva, že skutočnosť, že ak súd nerozhodol podľa predstáv a očakávaní žalobcu a žalovaného 3/, nemožno to považovať za porušenie či nerešpektovanie ich práv. Odvolací súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 218/2010, podľa ktorého do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

96. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľov, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

97. Z dôvodu, že odvolacie dôvody žalobcu boli neopodstatnené a neboli zistené ani žiadne nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré by mal odvolací súd prihliadnuť z tzv. úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), a odvolacie dôvody žalovaného 3/ s poukazom na vyššie uvedené zdôvodnenie boli čiastočne dôvodné, odvolací súd v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/ (výrok III.) potvrdil a v zmysle ust. § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. zmenil tak, že žalovaným 1/ a 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 13.000 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a žalobu vo zvyšnej časti zamietol, keď v danom prípade odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a podstatou zmeny rozhodnutia bolo iné právne posúdenie priznanej výšky uplatnenej žalobcom.

98. Dôvodná však bola odvolacia námietka žalobcu pokiaľ ide o náhradu trov konania. V časti nároku na náhradu trov konania týkajúcej nemajetkovej ujmy, výška plnenia závisí od úvahy súdu, čo sa premietlo i do vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, konkrétne do ust. § 10 ods. 8 vyhlášky, v ktorom sa určuje výška tarifnej odmeny za úkon právnej služby bez ohľadu na výšku požadovanej nemajetkovej ujmy. Preto pokiaľ súd uznal základ nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, žalobca má právo na náhradu trov konania vo výške 100% a preto odvolací súd postupom podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP zmenil rozhodnutie o trovách konania v časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy a žalobcovi priznal plnú náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania. Inak je tomu, ale v časti nároku týkajúcej sa náhrady škody, kde žalobca nebol úspešný a i v časti, kde bolo konanie zastavené (799 eur titulom náhrady škody), procesne zavinil žalobca, preto žalovaným odvolací súd priznal právo na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania.

99. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu žalobcu a žalovaného 2/, bolo rozhodnuté postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 a s analogickým použitím § 255 ods. 2 CSP, vychádzajúc zo situácie, že zákonným dôvodom zastavenia konania bola objektívna skutočnosť - vyhlásenie konkurzu na majetok žalovaného 2/ ako zákonný dôvod zastavenia konania, čím potom žiadnej zo strán sporu z procesného hľadiska nemožno pričítať zavinenie na zastavení konania, preto potom ani žiadna zo strán sporu nemôže mať právo na náhradu trov konania.

100. O výške trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

101. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).